

Derasar l'immersiun linguistica

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ La Scola auta da pedagogia dal Grischun ha arranschà a Cuira ina dieta da dus dis numnada «convegno» e manada da docent Vincenzo Todisco, ensenem cun la «Haute école pédagogique du Valais» (Saint-Maurice) e la «Scuola universitaria professionale della Svizzera italiana» (Lucarn). Umans plurilings da trais chantuns alpins èn sa rimmads sin ina terrassa sur la fracciun da Masans, cun panorama atunnil vers il vigt ed ils chastels da Lantsch Sut ed il massiv dal Calanda, nua ch'is lufs sa zuppavan en la naiv. L'organizaziun dals referats e dals gientars era fitg buna, er areguard las bavrondas rinfrengtangas, bainvegnidas en quels dis da favugn. Manglusa era percuter la repartiziun da las salas en ils vasts edifizis; pliras han ins midà il davos mument, perquai

han ins manchentà gruppas da lavour interessantas.

Talian e tudestg en Grischun

Grazia a l'informatica pon duas scolas da linguatg different sa preschentar barattond infurmaziuns, mintgina en la lingua da l'autra, en l'uscheditg «Alpconnectar» (manader: marco.trezzini@phgr.ch). Quai fan per exemplu la germanofona da Favugn e l'italofona da Poschiavo. Favugn scriva per talian a Poschiavo davart ils singuls uffants, la scola, la vischnanca, ils lufs dal Calanda euv. e Poschiavo fa medemamain per tudestg davart ils urs dal Puschlav. Ina corrispondenza sumeglianta datti tranter Castiel/GR e Sonvico/TI. Docenta Caterina Gianini (Blinzuna) ha infurmà davart il dumber d'uras d'instrucziun per tudestg che las gimnasiastas da Lucarn (en segun-

da, terza e quarta classa) duain frequentar per la matura bilingua:

– matematica:	3	3	4
– istoria:	2	3	2
– geografia:	1	2	2

Co instruir il rom «religiun»?

Ils 17 da novembre ha l'autur da questas lingias visità er ina grappa da lavour davart l'instrucziun religiosa en las scolas grischunas davant da 2017. Preschents eran Christian Cebulj ed Ennio Zala, docents da la Scola auta teologica (catolica) a Cuira, cun in fegl infurmativ intitulà: «Religion als Suchsprache. Mehrsprachiger Religionsunterricht als religionsdidaktische Lernchance». Lez declera: «En las scolas primaras grischunas vala davant da 2017/18 il 'model 1 + 1', cumbinaziun dal rom ecumenic u confessiunal 'religiun' e dal rom 'etica/

religiun/cuminanza', confessiunalmain independent ed arranschà dal chantun (...). Il project ecumenic d'instrucziun religiosa per la scola bilingua da Malögia è intitulà: 'Scuvrir ensemble la creaziun.'» Lez model è in cumpromiss. En il Grischun èn 43% da la populaziun catolica e 34% refurmada; las duas baselgias dattan pia catechessem als uffants da lur commembers, ma il stadi planisescha d'instruir tut las scolaras e tut ils scolars davart las religiuns en general, pia er ils uffants da famiglias islamicas, da baselgias libras u senza confessiun. Il model pudess resguardar furmas religiusas d'autras linguas, per exemplu, en englais, ils «spirituals» da las baselgias afroamericanas. Las scolas statalas dal chantun Turitg instrueschan dapi onns in rom independent da las confessiuns, numnà: «Religion und Kultur». Co stattì cun il futur rom

chantunal grischun: «Etica/religiun/cuminanza?» La discussiun, manada dals dus representants da la Scola auta teologica, senza representanza refurmada, ha palentà ina malsegirezza ch'ins na percorscha betg en il fegl infurmativ. Cebulj ha intunà pliras giadas ch'il «model 1 + 1» vegnia strusch a sa far valair en Grischun, perquai che l'opposiziun saja memia ferma. Ins astga sa dumandar sche quai stettia en relaziun cun la demissiun imminenta d'uestg Vitus Huonder. Igl è cler ch'ins basegna relaziuns pli stablas en la diocesa per reglar l'instrucziun religiosa en las scolas grischunas. Ma Cebulj manegiava ch'i dettia in'opposiziun analoga en il chantun Son Gagl, nua che las baselgias instrueschan era religiun en scola. Il «convegno» da Cuira ha en mintga cas mussà ch'ins discutescha seriusamain questa dumonda.